Regresyon analizi

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Başlığın diğer anlamları için Regresyon sayfasına bakınız.

Regresyon analizi, iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkiyi ölçmek için kullanılan analiz metodudur. Eğer tek bir değişken kullanılarak analiz yapılıyorsa buna tek değişkenli regresyon, birden çok değişken kullanılıyorsa çok değişkenli regresyon analizi olarak isimlendirilir. Regresyon analizi ile değişkenler arasındaki ilişkinin varlığı, eğer ilişki var ise bunun gücü hakkında bilgi edilinebilinir. Regresyon terimi için öz Türkçe olara**lbağlanın** sözcüğü kullanılması teklif edilmiş ise de 1 Türk ekonometriciler arasında bu kullanın yaygın değildir

Örneğin, bir z<u>iraat mühendisi buğday</u> verimi ve gübre miktarı arasındaki ilişkiyi, bir mühendis, <u>basınç</u> ve <u>sıcaklık</u>, bir ekonomist gelir düzeyi ve tüketim harcamaları, bir eğitimci öğrencilerin devamsızlık gösterdiği gün sayıları ve başarı dereceleri arasındaki ilişkiyi bilmek isteyebilir. Regresyon, iki (ya da daha çok) değişken arasındaki doğrusal ilişkinin <u>fonksiyonel</u> şeklini, biri bağımlı diğeri bağımsız değişken olarak bir doğru denklemi olarak göstermekle kalmaz, değişkenlerden birinin değeri bilindiğinde diğeri hakkında kestirim yapılmasını sağlar. Genellikle bu iki (veya çok) değişkenlerin hepsinin niceliksel ölçekli olması zorunluluğu vardır

Regresyonda, değişkenlerden biri bağımlı diğerleri bağımsız değişken olmalıdır. Buradaki mantık eşitliğin solunda yer alan değişkenin sağında yer alan değişkenlerden etkilenmesidir. Sağda yer alan değişkenlerse diğer değişkenlerden etkilenmemektedir. Burada etkilenmemek matematiksel anlamda bu değişkenleri bir doğrusal denkleme koyduğumuzda etki yapması anlamındadır. Çoklu doğrusallık ardışık bağımlılıksorunları kastedilmemektedir

İçindekiler

Regresyon analizinin tarihi

Temeldeki varsayımlar

Doğrusal regresyon

Anakütle doğrusal regresyon modeli

İki Değişkenli regresyon katsayı kestirimleri

Çok değişkenli regresyon katsayı kestirimleri

Hatalar varyansı ve toplam kareler

Kestirim denklemin genel uyum iyiliğinin çıkarımsal kontrolü

Belirleme katsayısı yani R-kare (R) değeri

F-testi

Kestirimi yapılan her tek regresyon parametresinin değerinin çıkarımsal kontrolü

İnterpolasyon ve ekstrapolasyon

Diğer yaklaşımlar

Ağırlıklı en küçük kareler yöntemi

Değişkenlerde-hatalar modeli

Genellestirilmis doğrusal model

Güçlü regresyon

Ayrık bağımlı değişken

Doğrusal olmayan regresyon

İçsel kaynaklar

Kaynakça

Bibliyografya

Dış bağlantılar

Regresyon analizinin tarihi

Regresyon yönteminin ilk şekli en küçük kareler prensibidir ve ilk olarak Adrien Marie Legendre tarafından 1805 yılında ortaya atılmıştır: [2]. Hemen takiben 1809 yılında C.F. Gauss [3] aynı yöntemi açıklamıştır. En küçük kareler terimi Legendre tarafından moindres carrés olarak kullanılmış, ancak Gauss aynı yöntemi 1795 yılından beri kullandığını iddia etmiştir. Legendre ve Gauss bu yöntemi astronomik gözlemlerden uydularının güneş etrafındaki yörüngelerini tespit etmek için kullanırken ortaya çıkartmışlardır. 1748 yılında Eüler'in aynı problem üzerinde uğraştığı, fakat başarı sağlayamadığı bilinmektedir. En küçük kareler kuramında sonraki gelişme Gauss'in 1821 yılında yayınladığı bir makalede ortaya çıkartılmış [4] ve bu yayında Gauss sonradan kendi adı verilen Gauss-Markov teoreminin bir şeklini açıklamıştır

Regresyon terimi 19. yüzyılda İngiliz istatistikçisi Francis Galton tarafından bir biyolojik inceleme için ortaya atılmıştır. Bu incelemenin ana konusu kalıtım olup, aile içinde baba ve annenin boyu ile çocukların boyu arasındaki bağlantıyı araşırmakta ve çocukların boylarının bir nesil içinde eski ata nesillerinin ortalamasına geri döndüklerini yani bir nesil içinde ortalamaya geri dönüş olduğu inceleme konusudur. Galton geri dönüş terimi için ilk yazısında İngilizce olarak reversion terimi kullanmışsa da sonradan aynı anlamda olan regression sözcüğü kullanmıştır. [5], [6] Bu çalışmalarında Galton istatistiksel 'regresyon' kavramını ve yöntemini de geliştirmiştir. Udny Yüle ve Karl Pearson bu yöntemi daha geniş genel istatistiksel alanlara uygulayıp geliştirmişlerdir. [7][8]. Bu yazılarda bağımlı ve bağımsız değişkenlerin normal dağılım gösterdiği varsayılmaktadır. Bu kısıtlayıcı varsayım R.A. Fisher 1922 ve 1925 yıllarındaki yayınları ile sadece bağımlı değişkenin koşullu dağılımının normal olduğu hallere uygulanmak üzere daha genişletilmişti. [9][10]).

Bu kavramları ve yöntemleri genel olarak, kalıtım konusu dışında "ortalamaya geri dönüş" ile hiçbir ilgisi olmayan konularda, kullanan istatistikçiler *regresyon* terimini kullanmakta devam etmişlerdir. Zamanımızda, bu terim, kavram ve yöntemin Galton'un konusu ile bütün ilişkisi yok olmuştur ve artıkgresyon terimi doğrusal bağlantı bulunması veeğri uydurma ile eş anlamlar vermektedir

Temeldeki varsayımlar

Doğrusal regresyon yöntemini kullanmak için temelde şu varsayımların bulunduğu kabul edilmekted

- Çıkarımsal yöntem olduğu için kullanılan iki değişkenli örneklemin ya istatistiksel rastgele örneklem olduğu ya da anakütleyi çok iyi temsil ettiği bilinmektedir
- Bağımlı değişken içinde hata bulunmaktadırBu hatanın bir<u>rassal değişken</u> olduğu ve <u>ortalama</u> hatanın sıfır olduğudur <u>Sistematik hata</u>da bulunması mümkündür ama bu hatanın incelemeye alınması regresyon analizi kapsamı dışındadır

- Bağımsız değişken hatasızdır Eğer bağımsız değişkende hata bulunduğu varsayılırsa özel bir yöntem şekli ola değişkenler-içinde-hata model iteknikler kullanılarak model kurulmalıdır.
- Hatalar zaman içinde ve kendi aralarında birbirine bağımlı değildiBuna otokorelasyon veya serisel korelasyon bulunmaması varsayımı adı verilir
- Hata varyansı sabittir ve veriler arasında hiç değişmediği varsayılıBu eşvaryanslılık veya homoskedastisite varsayımı adı ile anılır Eger bu varsayim uygun degilse ağırlıklı en kücük kareler yöntemi uygulanabilir
- Hataların varyans-kovaryans matrisininçapraz elamanları sabit hata varyansı olur ve matrisin diğer çapraz dışı elemanları 0 olur
- Eğer çoklu regresyon analizi yapılıyor ve uc veya daha cok parametre icin kestirim isteniyorsa, bağımsız değişkenlerin birbirleri ile bağlantısının olmaması gereklidina çoklu doğrusallık (multicollinearity) olmaması varsayımı adı verilir
- 🔹 Hatalar bir normal dağılım gösterir. Eğer bu hataların normalliği varsayımı uygun değilsegenelleştirilmiş doğrusal modeluygulanabilir.

Doğrusal regresyon

Anakütle doğrusal regresyon modeli

Doğrusal regresyonda, anakütle model belirlenmesine göre $\frac{[1]}{}$ bağımlı değişken y_i parametrelerin bir doğrusal birleşiği olur. Dikkat edilirse parametrelerden bahis edilmektedir, çünkü bağımsız değişkenlerin bir doğrusal bileşiği olması gerekli değildir. tek bir bağımsız değişkenlerin bir doğrusal bileşiği olması gerekli değildir. tek bir bağımsız değişkenlerin bir doğrusal bileşiği olması gerekli değildir.

dogru:
$$y_i = eta_0 + eta_1 x_i + \epsilon_i, \ i = 1, n$$

Burada ϵ_i bir hata terimidir ve i alt-indeksleri bir belirlenmiş mümkün gözlemi ifade eder. Ayrıca ϵ_i , i'nci gözlemin regresyon doğrusuna olan uzaklığını ifade etmekte olup ortalaması 0 ve varyansı σ^2 olan bir normal dağılış gösterir

Çoklu doğrusal regresyonda iki veya daha çok sayıda bağımsız değişken veya bağımsız değişken fonksiyonu bulunur. Örneğin, önce verilmiş olan regresyon modeli yeni bir terim x_i^2 eklenerek degistirilirse; şu anakütle çoklu doğrusal regresyon modeli ortaya çıkar:

parabol:
$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + \beta_2 x_i^2 + \epsilon_i$$
, $i = 1, m$

Denklemin sağ tarafındaki bağımsız değişken için bir ikinci derece (kuadratik) ifade bulunmasına rağmen bu model hala doğrusal regresyon modelidir; çünkü üç tane parametre, yani β_0 , β_1 ve β_2 ile çoklu değişkenli doğrusaldır

Daha genel çoklu doğrusal regresyon modelind**p** tane bağımsız değişken olduğu varsayılır ve anakütle modeli şöyle ifade edilir:

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{1i} + \cdots + \beta_p x_{pi} + \varepsilon_i,$$

veya biraz daha kısa olarak

$$y_i = eta_0 + \sum_{j=1}^p X_{ij}eta_j + arepsilon_i$$

İki Değişkenli regresyon katsayı kestirimleri

Anakütleden bir rastgele örneklem elde edilirse, bi $\boldsymbol{\beta}_i$ anakütle parametreleri için örneklem tahminleri $\hat{\boldsymbol{\beta}}_i$ bulunur ve şu örneklem doğrusal regresyon denklemi elde edilir:

$$y_i = \widehat{\beta}_0 + \widehat{\beta}_1 X_i + e_i$$

Burada e_i terimi örneklemden elde edilenartik olur; ve

$$e_i = y_i - \hat{y}_i$$

olur.

Bu örneklem regresyon denkleminin kestirimini elde etmenin yöntemi adi en küçük kareler (Ordinary least squares) olarak adlandırılır. Bu yönteme göre parametre kestirimleri artıkların kare toplamının minimum (en küçük) değerini bulmakla elde edilir. Artıklar minimum toplamı. AKT şudur:

$$AKT = \sum_{i=1}^N e_i^2$$

Bu fonksiyonun minimum değerini bulmak her parametre ile birinci kısımsal türevi alınarak sıfıra eşitlenir. Böylece her kısımsal türeve göre bir denklem elde edilir. Örneğin iki parametreli doğrusal regresyon için iki değişkenli iki denklem elde edilir. Bu simultane denklem sitemine normal denklemler adı verilir ve bu simultane denklemler sistemi birlikte çözülüp her anakütle parametresi için bir kestrim değeri bulunur

İki parametreli basit doğrusal regresyon için iki anakütle parametre kestirimleri ola $\hat{\beta}_0$, $\hat{\beta}_1$ şu normal denklemlerin birlikte çözülmesi ile elde edilir:

$$m \ \alpha + \sum x_i \ \beta = \sum y_i$$

 $\sum x_i \ \alpha + \sum x_i^2 \ \beta = \sum x_i y_i$

Burada bütün toplamlari=1 den i=n kadardır ve örneklem toplamları, toplam kareleri ve toplam karşı çarpımı ile elde edilirler

Bu iki değişkenli iki doğrusal denklem icin ceşitli cözüm volları vardı.Burada Cramer'in kuralı kullanılın su ifade elde edilir:

$$\hat{\beta} = \frac{m \sum x_i y_i - \sum x_i \sum y_i}{\Delta} = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum (x_i - \bar{x})^2}$$

$$\hat{lpha} = rac{\sum x_i^2 \sum y_i - \sum x_i \sum x_i y_i}{\Lambda} = ar{y} - ar{x} \hat{eta}$$

burada

$$\Delta = m \sum x_i^2 - \left(\sum x_i
ight)^2$$

Böylece iki parametreli doğrusal regresyon icin en küçük kareler parametre tahminleri için formüller şöyledir:

$$\widehat{eta_1} = rac{\sum (x_i - ar{x})(y_i - ar{y})}{\sum (x_i - ar{x})^2}$$
 a

ve

$$\hat{eta_0} = ar{y} - \widehat{eta_1}ar{x}$$

Burada $m{\bar{x}} \ m{x}$ gözlem değerlerinin
ortalaması ve $m{\bar{y}}$ ise $m{y}$ gözlem değerlerinin ortalaması
dır

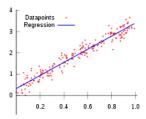
Çok değişkenli regresyon katsayı kestirimleri

Çok değişkenli regresyon için regresyon katsayısı kestrimi de iki değişkenli regresyon hâli gibi *en küçük kareler* yöntemi ile yapılır: Hadili Bu demektir ki kestirmde ortaya çıkacak artıkların karelerinin toplamı minimize edilecektiArtıklar r_i olur ve minimize edilecek objektif fonksiyon soyle ifade edilir:

$$S = \sum_{i=1}^m r_i^2,$$

Her bir artık, gözlemi yapılan bir değer ile kestirim modelini kullanarak elde edilen bir kestirim değeri arasındaki farktır:

$$r_i = y_i - \sum_{i=1}^n X_{ij} \hat{eta}_j$$

Bir veri serisi için kırmızı noktalar) doğrusal regresyon.

En küçük kareler yöntemine göre S, toplam artıklar karesi, minimize edilecektir. Belirli koşullar gecerli ise, elde edilecek parametre kestrimleri (Gauss-Markov teoremine göre) en küçük varyans gösteren kestirim ve hattamaksimum değişirliliközelliği gösteren dogrusal kestirim olabilirler

Anakütle regresyon katsayılarınınkestirim regresyon katsayıları için bir (sapka) notasyonu kullanılanılır: yani $\hat{\boldsymbol{\beta}}_{i}$. Genellikle çok değişkenli regresyon içimormal denklemler şöyle ifade edilir

$$\sum_{i=1}^{N} \sum_{p=1}^{p} X_{ij} X_{ik} \hat{\beta}_k = \sum_{i=1}^{N} X_{ij} y_i, \ j=1,p$$

Matris notasyonu kullanılırsa, normal denklemler şöyle yazılabilir:

$$(\mathbf{X}^{\mathbf{T}}\mathbf{X})\,\hat{\boldsymbol{\beta}} = \mathbf{X}^{\mathbf{T}}\mathbf{y}$$

Eğer $\pmb{X^TX}$ matrisi singuler değilse

$$\hat{\boldsymbol{\beta}} = \left(\mathbf{X}^{\mathbf{T}}\mathbf{X}\right)^{-1}\mathbf{X}^{\mathbf{T}}\mathbf{y},$$

Bu doğru uydurmatahminleridir.

Hatalar varyansı ve toplam kareler

Anakütle hatalarının normal dağılım gösterdiğine dair bir diğer varsayımı da kullanarak incelemeci ön**du**ntalar varyansı ve toplam kareler değerlerini bulur ve bunları kullanarak tahmin edilen denklem ve parametreler üzerindeçıkarımsal istatistiksonuçlara varabilir [1]

Anakütle hata teriminin sabit bir varyansı bulunduğu varsayımına görthatalar varyansı kestirimi şöyle bulunur:

$$\hat{\sigma_arepsilon} = \sqrt{rac{SSE}{N-2}}$$

 $Bu\ ifadeye\ regresyon\ i\varsigma in \underline{kare\ k\"ok\ ortalama\ hata\ karesia} du\ verilir.\ Parametre\ kestirimleri\ i\varsigma instandart\ hata\ s\"oyle\ bulunur:$

$$egin{aligned} \hat{\sigma}_{eta_0} &= \hat{\sigma}_{arepsilon} \sqrt{rac{1}{N} + rac{ar{x}^2}{\sum (x_i - ar{x})^2}} \ \hat{\sigma}_{eta_1} &= \hat{\sigma}_{arepsilon} \sqrt{rac{1}{\sum (x_i - ar{x})^2}} \end{aligned}$$

Örneklem veri serisinin*değişebilirliği* değişik toplam kareler suretiyle ifade edilebilirler

Tüm toplam kareler(örneklem varyansına orantılı olur):

$$SS_{ ext{tot}} = \sum_i (y_i - \bar{y})^2$$

Regresyon toplam kareler Bazan açıklanan toplam karelerdiye anılır.

$$SS_{ ext{reg}} = \sum_i (f_i - ar{f}\,)^2$$

■ Toplam hatalar karesi Artıklar toplam karesiolarak da isimlendirilir

$$SS_{ ext{err}} = \sum_i (y_i - f_i)^2$$

Bir regresyon modeli için parametreler, en küçük kareler yöntemi kullanılarak, tahmin edildikten sonra regresyon kontrol etme yöntemleri (yani çıkarımsal kontrol) uygulamak gerekir. Bunlar bulunan tahmin edilmiş genel doğrusal denklemin örneklem<u>enyum iyiliği</u> sınaması ve kestirimci regresyon katsayılarının tektek istatistiksel anlamlılığını sınamak veya güvenlik aralığı sağlamak olarak özetlenin

Kestirim denklemin genel uyum iyiliğinin çıkarımsal kontrolü

Tahmin edilen doğrusal regresyon denkleminin genel olarak örnekleme uygun olup olmadığı içinygulanan çıkarımsal istatistik işlemleri iki türde olabili

- belirleme katsayısıyani R-kare değerinin bulunması;
- · regresyon denklemine F-sınaması uygulaması.

Bu iki çıkarımsal kontrol aynı konunun çıkarımsal kontrolü için kullanılır: tahmin regresyon denkleminin tümünün uygun olup olmadığı. Bu nedenle iki yöntemden tek birini kullanmak yeterlidir. Buna rağmen birçok pratik analizde her iki çıkarımsal analiz de kullanılmaktadır; çünkü ikisinde hesaplanması için nerede ise aynı yöntem kullanılır ve eger istatistik veya ekonometrik kompüter paketi kullanılırsa her iki yöntem için gerekli sonuçlar birlikte verilir

Belirleme katsayısı yani R-kare (R) değeri

Belirleme katsayısıyani ($\mathbb{R}^2$)) **R-kare**) için en genel tanımlama förmülü sudur $\mathbb{R}^{[1]}$

$$R^2 \equiv 1 - rac{SS_{
m err}}{SS_{
m tot}}.$$

yani (1-toplam hatalar kaæsi) ile (tüm toplam kaæler) oranı; veya (1-Artıklar toplam kaæsi) ile (tüm toplam kaæler) oranı.

Çıkarımsal analizde R-kare değeri bulunur ve bulunan değer doğru hesaplanmışsa 0 ile 1 arasında olmalıd Yapılan bu analiz ceşitli hallerde açıklanabilir:

- Eğer sadece iki değiskenli (Y ve X0) regresyon analizi yapılıyorsa, geometrik olarak X-Y düzeyinde doğrusal regresyon tahmini bu düzeyde olan noktalara en-küçük-kareler prensibine göre en iyi uyan bir doğru uydurmaktır Eğer bütün noktalar bu tahmin edilen doğru üzerinde ise tahmin edilen doğru uyumu bu veri noktaları için hiç hatasızdır ve veri noktaları doğrudan hiç ayrılık göstermez. Hat varyasyonu bu halde sıfır oluBu veri noktaları tahmin edilen doğrudan uzaklaştıkça hatalar varyasyonu çoğalmaktadır
- Üç değişkenli (Y ve X1 ve X2 değişkenli) çoklu regresyonda ise tahmin edilen bir üç boyutlu düzeyd ger bu düzey veri noktalarına tam olarak uyarsa bütün veri noktaları tahmin edilen düzey üstüne düşerler Veri noktaları tahmin edilen düzey etrafında dağılmaya başırlarsa, hatalar varyasyonu artmaya başlar
- Üç değişkenden daha çoklu değişkenli regresyon analizi ise grafik olarak verilemez; çok boyutlu uzayı gösterir ve tahmin edilen regresyon katsayıları ise bu cok boyutlu uzayda t hiper-düzey ortaya çıkartır ve buhiper-düzeyden ayrılmalar hata varyasyonudur

Genel olarak:

- Eğer R² değeri sıfıra yakınsa, uyum iyiliği uygun olmadığı kabul edilir Bu sonuç ortayaçıkarsa toplanan verilere kullanılan modelin uygun olmadığı sonucu çıkarılır ve bu uygunsuzluk modelinin değiştirilmesini gerektirirBu demektir ki model ile açıklanan varyasyon tüm varyansyonu %0ini açıklamakta ve geometrik olarak orneklem verileri regresyon ile elde edilen hiperduzeyin etrafına çok dağılmış olarak bulunmaktadırlaBu çıkarıma varılırsa bu basamağa kadar yapılmış olan analizin bir kenara bırakılması ve diğer bir modelin bulunup kullanılması gerekir
  - Eğer R² değeri bire yakınsa, uyum iyiliği uygun olduğu sonucu çıkarılır Geometrik olarak çok değişken boyutlu uzayda, örneklem veri noktalarının hepsi uzayda dağılma göstermeyip hemen hepsi regresyon ile elde edilen hiperduzey üzerinde bulunmaktadıBu halde çıkarımsal kontrol analizinin diğer basamağına geçilir

F-testi

Regresyon denklem uyum iyiliği için F-testi için sıfır hipotez (H₀) anakutle model katsayilarının hepsinin değerinin 0 (sifir)a eşit olduğudur. Yani sıfır hipotez gerçekse hesap ile elde edilen katsayi kestirimlerinin hepsi anakütle için 0dir yani hiçbir etki ve bağlantı anlamı vermez. Bu basamağa kadar yapılmış olan analizin bir kenara bırakılması ve diğer bir modelin bulunup kullanılması gerekir. Eğer sıfır hipotez reddedilirse regresyon kestirimleri genellikle uygundur ve cikarimsal kontrol analizine devam edilir

Kestirimi yapılan her tek regresyon parametresinin değerinin çıkarımsal kontrolü

Yani bu tahmin edilmiş standart hataları kullanark her tek anakütle regresyon parametresi hakkındakestirim güvenlik aralıklarıkurabilir ve hipotez sınamaları yapılabilir.[1]

İnterpolasyon ve ekstrapolasyon

Regresyon modelleri kullanarak kestirim yapılmak istenirse, bağımsız değişken olaz değişken veri değerleri verilirse bağımlı değişken için kestrim değerleri (fi) tahmin etmek için kullanabilirler

Eğer bu kestirim, modeli kurmak için kullanılan 🏿 değişken değerleri için yapılıyorsa, bu işlem <u>interpolasyon</u> olarak adlandırılır. Eğer kestirim modeli kurmak için kullanılan bağımsız değişken değerlerinin dışındaki değerler ile yapılırsa ekstrapolasyon olarak adlandırılır ve ekstrapolasyon çok daha yanlı olabilir

Diğer yaklaşımlar

Ağırlıklı en küçük kareler yöntemi

En küçük kareler yöntemi kullanılırken yapılan temel varsayımlarindan biri hata terimi varyanslarının birbirine esit olduğudur. Eğer gözlem hataları birbirine eşit olmayan hata terimi varyansları gösteriyorlarsa, en küçük kareler yönteminin bu önemli varsayımı ihlal edilmiş olur ve en küçük kareler yöntemi ile elde edilen regresyon kestirimleri anlamlı olmayabilir. Bu sorunu çözümlemek için her gözleme ayrı ağırlık vererek en küçük kareler yöntemi uygulamak imkânı vardır ve bu genelleştirmeye ağırlıklı en küçük kareler adı verilir. Ağırlıklı En Küçük Kareler Yöntemi,değişkenlere ağırlık vererek veya değişkenlerin önem derecesini değiştirerek uygulanan en küçük kareler yöntemidir

Değişkenlerde-hatalar modeli

En küçük kareler yöntemi kullanılırken yapılan temel varsayımlarından biri de gözlem hatalarının yalnızca bağımlı değişkenlerde yapıldığı ve bağımsız değişkende gözlem hatası bulunmadığıdır. Eğer bağımlı değişkende hata bulunduğu ve bunun elde edilen regresyon kestirim değerlerine çok etki yaptığı bilinirse, degiskenlerde-hatalarınındeli veya diğer ismi ile total en kucuk kareler modeli ve bu modelle ilişkili kestirim yöntemleri kullanılabilir

Genelleştirilmiş doğrusal model

Eğer anakütle regresyon modeli içindeki hatalar için olasılık dağılım fonksiyonu bir <u>normal dağılım</u> göstermiyorsa <u>genelleştirilmiş doğrusal model</u> kullamlabilir. Bu halde hatalarin olasılık dağılım fonksiyonu ussel dağılım, gamma dağılım, ters Gauss tipi dağılım, Poisson dağılım, binom dağılım, multinom dağılım vb. olabilir.

Güçlü regresyon

Ayrık bağımlı değişken

Doğrusal olmayan regresyon

Eğer değişkenler hakkında kurulan teori dolayasıyla anakutle modeli parametrelri ile doğrusal değilse, kestirim yapılırken toplam kareleri tekrarlama usulu kullanarak minimize edilmesi gerekir. Bu kullanılan tekrarlama yöntemi birçok karışık sorunlar ortaya çıkarır. Bunların özet olarak incelenmesi için doğrusal olmayan regresyon#Dogrusalolmayan ve dogrusal en kucuk kareler arasındaki farklar maddesine bakınız[1]

İçsel kaynaklar

- Parçalar için regresyon
- Güvenlik aralığı
- Güvenlik vöres
- Ekstrapolasyon
- Krigleme

- Tahmin etme
  - Tahmin aralığı
- İstatistik
- Trend kestirimi
- Güçlü regresyon
- Çokdeğişirli normal dağılım

Kaynakça

- 1. $\wedge^{abcdefghijk}$ Gujarati, Damodar (çev Ümit Şenesen, Gülay Günlük Şenesen) (2008) Temel Ekonometri, Literatür Yayınları ISBN 975-7860-99-9
- 2. ^ A.M. Legendre (1805), Nouvelles méthodes pour la détermination des orbites des comètes Sur la Méthode des moindres quarrés" bir ek bölümde bulunur
- 3. ^ C.F. Gauss (1809), Theoria Motus Corporum Coelestium in Sectionibüs Conicis Sölem Ambientum
- 4. ^ C.F. Gauss (1821/1823). Theoria combinationis observationum erroribüs minimiş obnoxiae
- 5. ^ Francis Galton (1877), "Typical laws of heredty", Nature 15, 492-495, 512-514, 532-533(Galton burada bezelyelerle yaptığı kalıtım deneyi sonucundaeversion terimi kullanır.)
- 6. \overline Francis Galton (1885) Presidential address, Section H, Anthropolog/Burada insanlarin boylari uzerinde yaptigi arastirma sonucu için "regression" terimi kulladır
- 7. A G. Udny Yule (1897) "On the Theory of Correction", J. Royal Statist. Soç., 1897, p. 812-54
- 8. ^ Karl Pearson, G.U.Yüle, Norman Blanchard, and Alice Lee (1903). "The Law of Ancestral Heredity Bjornetrika
- 9. ^ R.A. Fisher (1922), "The goodness of fit of regression formulae, and the distribution of regression çdedients", J. Royal Statist. Soç., 85, 597-612
- 10. ^ R.A. Fisher (1925), Statistical Methods för Research Workers

Bibliyografya

- Gujarati, Damodar (çev Ümit Şenesen, Gülay Günlük Şenesen) (2008) Temel Ekonometri, Literatür Yayınları ISBN 975-7860-99-9
- Audi, R., Ed. (1996). "Curve fitting problem," The Cambridge Dictionary of Philosophy Cambridge, Cambridge University Press. pp. 172-173 (Ingilizce)
- William H. Kruskaland Judith M. Tanur, ed. (1978), "Linear Hypotheses," International Encyclopedia of Statistics Free Press, cilt 1 (İngilizce)

Evan J. Williams, "I. Regression," say. 523-41. Julian C. Stanley, "II. Analysis of Variance," pp. 541-554.

- Lindley, D.V. (1987). "Regression and correlation analysis, New Palgrave: A Dictionary of Economics Cilt. 4, say. 120-23. (İngilizce)
- Birkes, David and Yadolah Dodge, Alternative Methods of Regression ISBN 0-471-56881-3 (İngilizce)
- Chatfield, C. (1993) "Calculating Interval Forecasts," Journal of Business and Economic Statistics 11. pp. 121–135. (İngilizce)
- Dinçer, F. "Regresyon Kelimesinin Tarihi",[1]
- Draper, N.R. ve Smith, H. (1998) Applied Regression Analysis Wiley Series in Probability and Statistics (İngilizce)
- Fox, J. (1997). Applied Regression Analysis, Linear Models and Related MethodsSage (Ingilizce)
- Hardle, W., Applied Nonparametric Regression(1990), ISBN 0-521-42950-1(İngilizce)
- Meade, N. ve T. Islam (1995) "Prediction Intervals for Growth Curve Forecasts," Journal of Forecasting, 14, say. 413-430. (İngilizce)
- Munro, Barbara Hazard (2005) "Statistical Methods for Health Care Research 5th ed." Lippincott Williams & Wilkinshgilizce)
- Sykes, A.O. "An Introduction to Regression Analysis" (Innaugural Coase Lecture)
- Kotsiantis,S., Kanellopoulos,D. ve Pintelas,P(2006) "Local Additive Regression of Decision Stumps" Lecture Notes in Artificial Intelligence Springer-Verlag, Vol. 3955, SETN 2006, say. 148 157 (İngilizce)

Wikimedia Commons'ta

Regresyon analizi ile

ilgili medyaları bulabilirsiniz.

• Kotsiantis,S. ve Pintelas, P (2005) "Selective Averaging of Regression Models", Annals of Mathematics, Computing & TeleInformatics, Cilt 1, No 3, say 66-75 (İngilizce)

Dış bağlantılar

- Regresyon analizi
- Curvefit: A complete guide to nonlinear regression Online ders kitabi
- RM4E ile regresyonun kolaylaştırılması
- Doğrusal model üzerine yorumlar- Bill Venbables tarafından bazı doğrusal regesyon modelleri üzerinde birkaç yorum.
- Mazoo's Learning Blog- Doğrusal regresyon için örnek. Doğrusal regresyon denkleminin, varyansların, standart hataların, korelasyon katsayısının, belirleme katsayısının ve güvenlik aralıklarının nasıl bulunduğunu göstermektedir
- Zayif korelasyon bağlantılı verilerin regresyonu Y -aralığı X-aralığından çok daha küçük olursa nasıl regresyon hataları ortaya çıkabilir
- xuru.org Online regresyon avadanlığı
- Matlab SUrrogate MOdeling Toolbox SUMO Toolbox Aktif öğrenme + Model seçimi + Vekil modeli regresyonu için Matlab yazılımı

<u>G</u> · <u>T</u> · <u>D</u>	<u>G</u> · <u>T</u> · <u>D</u>						
	Sürekli veriler	Merkezî konum	Ortalama (Aritmetik, Geometrik, Harmonik) • Medyan • Mod				
		Yayılma	Açıklık • Standart sapma • Varyasyon katsayısı • Çeyrekler açıklığı • Kesirlilikler (kantil) (Dörttebirlik,Ondabirlik, Yüzdebirlik)				
Betimsel istatistik		Dağılım şekli	<u>Varyans</u> • <u>Çarpıklık</u> • <u>Basıklık</u> • <u>Moment (matematik)</u>				
	İstatistiksel tablolar	Sıklık dağılımı •Çoklu sayılı özetleme tabloları • İlişki tablosu • Çoklu-yönlü sınıflandırma tabloları					
	Istatistiksel grafikler	Dairesel grafik • Çubuk grafiği • Kutu grafiği • Dal-yaprak grafikleri •Kontrol diyagramı • Histogram • Sıklık çizelgesi • Q-Q grafiği • Serpilme diyagramı					
Veri toplama	Örnek tasarımı	Anakütle •Basit rassal örnekleme Örüntülü örnekleme • Tabakalı örnekleme • Küme örneklemesi • Çok aşamalı örnekleme •					
	Deneysel tasarım	Anakütle • İstatistiksel deneysel tasarım tipleri • Deneysel hata • Yineleme • Bloklama • Duyarlılık ve belirleme					
	Örneklem kavramları	Örneklem büyüklüğü • Sınama gücü • Etki büyüklüğü • Örnekleme dağılımı •Standart hata					
Çıkarımsal istatistik ve İstatistiksel kestirim ve testler	Çıkarımsal analiz tipler	Kestirim • Parametrik çıkarımsal analiz • Parametrik olmayan çıkarımsal analiz • Bayesci çıkarımsal analiz • Meta-analiz					
istatistinsei nestiiiii ve testiei	Çıkarımsal kestirin	Genel kestirin	n kavramları Momentler yöntemi • Maksimum olabilirlilik • Bayes-tipi kestirimci •				

		Minimum uzaklık • Maksimum aralık verme					
			Tekdeğişkenli kestirim Kestirim • Güven aralığı • İnanılır aralık				
			İstatistiksel test ana kavramları		Sıfır hipotez • I.Tür ve II.Tür hata • Anlamlılık seviyesi •p-değeri		
	Hipotez t		Basit tek-değişkenli ve iki-değişkenli sti parametrik hipotez testi		$μ$ için testi • $π$ için test • $μ_1$ - $μ_2$ için test • $π_1$ - $π_2$ için test •		
			Tek-değişkenli ve iki-değişkenli parametrik olmayan test analizi		σ₁/σ₂ için test Medyan testi • Ki-kare testi •		
					Pearson ki-kare testi •Phi katsayısı • Wald testi • Mann-Whitney U testi • Wilcoxon'in işaretli sıralama testi		
	Ko	Korelasyon Kendall'i		on çarpım-moment korelasyonu • Sıralama korelasyonu (Spearman'in rho • ll'in tau)			
Korelasyo	<u>Doğrusal re</u>	al regresyon a		nalizi • Doğrusal model • Genel doğrusal model • Genelleştirilmiş doğrusal model			
Regresyon anali	Doğumad almayan u	egresyon	esyon Parametrik olmayan • Yarıparametrik • Logistik				
	Varya	yans analizi Tek-yönlü vary		yans analizi • <u>Kovaryans analizi</u> • <u>Bloklu tek-yönlü varyans analizi</u> • değişkeni			
Çokdeğişkenli istatist	ik Çokdeğişkenli regresye	on • temel b	bileşenler • Fak	tör analizi •Kanonik ko	orelesyon • Uygunluk analizi • Kümeleme analizi		
	Yapıs	Yapısal model tanımlanması		Zaman serisi yapisal model ögeleri • Zaman serisi ögeleri saptanması • Zaman grafiği • Korrelogram			
Zaman serileri anali	zi Zaman serileri kesti	Zaman serileri kestirim teknik ve modelleri		Dekompozisyon • Trend uygulama kestirimi • Üssel düzgünleştirme • ARIMA modelleri • Box–Jenkins • Spektral yoğunluk kestirimi			
	Ke	stirim değ	jerlendirmesi	Zaman seri kestirim değerlendirmesi			
Sağkalım anali	zi Sağkalım fonksiyonu •	• Kaplan–Meier • Log-sıra testi • Başarısızlık ora		esti • Başarısızlık oran	• orantılı tehlikeler modeli		
		K	Kategori • Outli	ne • Endeks			
$\underline{G} \cdot \underline{T} \cdot \underline{D}$				Ha	ılk sağlığı		
Genel	Oksoloji • Biological hazard • Chief Medical Officer • Cultural competence • Deviance • Çevre sağlığı • Euthenics • Genomics • Glob Health economics • Health literacy • Sağlık politikaları • (Health system • Healthcare reform • Public health law) • Maternal health • Tibbi antropoloji • Medical sociology • Mental health • Pharmaceutical policy • Publi • Sosyal psikoloji • Sociology of health and illness • Tropical disease						
Koruyucu sağlık hizmetleri	Behavior change • Aile planlaması • Health promotion • Human nutrition • Hijyen • (El yıkama • Infection control • Oral hygiene) • İş Injury prevention • Medicine • Nursing) • Patient safety • (Organization) • Pharmacovigilance • Safe sex • (Cinsel yolla bulaşan hasta (Fecal-oral transmission • Open defecation • Vector control • Waterborne diseases) • Smoking cessation • Aşılama						
Population health		Biyoistatistik • Child mortality • Community health • Epidemiyoloji • Global health • Health impact assessment • Health system • Bebo Open-source healthcare software • Public health informatics • Social determinants of health • (Health equity • Race and health) • Soc					
Biyolojik ve epidemiyolojik istatistikler	ilipotez testi • case-control study • randomized controlled trials • Klinik epidemiyoloji • ROC eğrisi • Öğrencilere t-testi • Z-test • Vary • statistical software • (SAS • SPSS • Stata)						
Bulaşıcı ve epidemik hastalıkların önlenmesi	Cinsel yolla bulaşan hastalık • vaccine regulation • Aşılama • tropical diseases • Enfeksiyon hastalıkları • Epidemiyoloji • surveillance						
Gıda hijyeni ve sertifikasyon sistemleri		Gida güvenliği • Gida katkısı • Gida işleme • Certified Agricultural • GMP • GSP • GAP • CSP • ISO • HACCP • CCP • Halal (for Is Food microbiology • food Chemistry • food technology • Genetik mühendisliği					
Sağlık davranışları bilimleri		dealth belief model • rational behavior model • theory of planned behavior • Transtheoretical model • Social cognitive theory • Social socia					
Sağlık ve politika analizi	policy analysis • Insuranc	policy analysis • Insurance Economics • İstatistik • regional regulations • social security system • Muhasebe • Sosyal psikoloji • İletiş					
Organizasyonlar Eğitim ve Geçmiş	E	Europe (Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi • Committee on the Environment, Public Health and Food Safety					
	Kuruluş ve Örgütler U.S.	ndia (Ministry of Health and Family Welfare)					
		J.S. (Amerika Birleşik Devletleri Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezleri • Center for Minority Health • Cou Public Health – Seattle & King County • Public Health Service) • Globalization and Health • Dünya Sağlık Örgütü • Wo					
	E	East Asia (Health and Welfare Ministry • Gıda ve İlaç Dairesi • Çevre Koruma Ajansı)					
	Eğitim E	Bachelor of European P	Public Health • Doctor of Public Health • ogy Training (EPIET) • Health education •				
	Gecmis	Professional Further Education in Clinical Pharmacy and Public Health Sara Josephine Baker • Samuel Jay Crumbine • Carl Rogers Darnall • Joseph Lister • Margaret Sanger • Joseph Hastalık yapıcı mikrop teorisi • Social hygiene movement					

Bu sayfa son olarak 16 Şubat 2018 tarihinde ve 20.09 saatinde düzenlenmiştir